Inizjattivi li bihom int tista' tħallas inqas *income tax*

“Il-Gvern jemmen li l-aħjar mod biex il-familji, in-negozji, l-ekonomija u anke d-dħul tal-Gvern imorru ‘l quddiem huwa billi jħeġġeġ lil kulħadd jaħdem aktar, jistudja aktar, jinvesti aktar, jaqla' aktar flus.... filwaqt li jsir dan il-Gvern naqqas it-taxxa.... b’hekk ikollok aktar flus fil-but.”

Il-Gvern qed jinvesti fik, f'uliedek, fl-anzjani u fil-familja tiegħek. Qed ninvestu wkoll biex ngħinu lis-sidien ta' negozji żgħar u medji. Ħloqna aktar postijiet tax-xogħol b'pagi tajbin u f'4 snin ħloqna 20,000 *job* ġdid filwaqt li llum il-paga medja hi €2,000 aktar milli kienet 4 snin ilu. Irridu li int taqla' aktar flus u tgawdi kwalità ta' ħajja aħjar.

Il-ħidma tal-Gvern fl-aħħar erba' snin kienet iffukata biex int u l-familja tiegħek tgawdu minn kwalità ta' ħajja aħjar. Ħdimna u qed naħdmu biex ikun hawn aktar xogħol ta' kwalità b'pagi tajbin. Fl-istess ħin, bl-għaqal li mxejna bih, stajna nnaqqsulek it-taxxa, biex int jibqalek aktar flus fil-but.

L-isfidi quddiemna huma kbar. Ħdimna biex il-finanzi ta' pajjiżna jkunu aktar b'saħħithom, għalhekk rajna li t-tnaqqis mit-taxxa jservi wkoll ta' inċentiv biex jiġi ġenerat aktar negozju u kummerċ. Qed nagħtu inċentiv għal min jaħdem, inċentiv għal min jistudja aktar, inċentiv għal min jinvesti u għalhekk joħloq il-ġid fil-pajjiż u l-opportunitajiet ta' xogħol għal ħaddieħor. Bit-tnaqqis fit-taxxi dawwarna aktar ir-rota ekonomika u ħloqna aktar *jobs*.

Dawn il-gżejjer tagħna għandhom żewġ fatturi ewlenin li jiddistingwuhom minn pajjiżi oħrajn: poplu bieżel, kreattiv u ħabrieki; u pajjiż mill-isbaħ imdawwar bil-baħar Mediterran. Il-Gvern – anke jekk xi minn daqqiet sab min ma jaqbilx miegħu– dejjem emmen f'pajjiżna u fil-ħiliet ta' kull individwu. Dan il-Gvern jemmen ukoll li għandek tinċentiva lil dan il-poplu.... lill-familji Maltin u Għawdxin, lin-negozji żgħar u kbar, u lil kull individwu.

Il-ħolqien tax-xogħol jibqa' prijorità. Għal min jitlef il-post tax-xogħol, ebda tnaqqis fit-taxxa m'hu se tagħtih id-dinjità li jixraqlu u għalhekk ħdimna biex jiżdiedu l-impjiegi. Fl-aħħar erba' snin ħloqna xejn anqas minn 20,000 post tax-xogħol ġdid u salvajna 5,000 impjieg ieħor li kien f'riskju minħabba l-qagħda ekonomika u finanzjarja internazzjonali.

Il-Gvern ħadem bla heda u ħoloq numru kbir ta' inizjattivi u skemi ġodda sabiex jinċentiva lil kulħadd jaqla' aktar flus u jħallas anqas taxxa.

Aktarx li ħafna jafu li Malta għandha waħda mill-aktar rati baxxi ta' qgħad fl-Ewropa. Barra minhekk rapport li ħareġ mill-Uffiċċju Ewropew tal-Istatistika juri li l-ħaddiema Maltin huma l-anqas li jħallsu taxxa fuq l-impjieg mill-pajjiżi kollha tal-Unjoni Ewropea.

F'din il-pubblikazzjoni, il-Ministeru tal-Finanzi, l-Ekonomija u l-Investiment, qed jagħti dettalji tal-iskemi li tħabbru f'din il-leġislattura – inkluż diversi inizjattivi li daħlu fis-seħħ din is-sena wara l-*budget* li ressaqt f'Novembru li għadda – li bihom qed ninċentivaw lil kulħadd sabiex jaħdem aktar, jaqlà aktar u jħallas inqas taxxi. Komplejna ngħinu lil dawk fil-bżonn inkluż l-anzjani, il-persuni bi bżonnijiet speċjali u l-familji tagħhom. Ħadna ħsieb ukoll li ninvestu dejjem aktar fl-edukazzjoni, fis-saħħa, l-isports, il-kultura, in-negozji żgħar, i*s-self employed* u l-bdiewa Maltin u Għawdxin.

Dan barra li tul l-aħħar snin neħħejna kompletament taxxi oħra li kienu ilhom jitħallsu għal għexieren ta' snin, bħad-*departure tax* fuq kull darba li ssiefer, neħħejna t-taxxa fuq il-*credit cards* u neħħejna l-liċenzja tat-televiżjoni.

L-impenn tagħna hu li nkomplu ninvestu aktar fik, inkomplu noħolqu ambjent ekonomiku biex jitkattar ix-xogħol b'pagi tajbin u ntejbu l-kwalità tal-ħajja tiegħek.

Tonio Fenech

Ministru tal-Finanzi, l-Ekonomija u Investiment

Inizjattivi li bihom int tħallas inqas *income tax*

Familji

Għajnuna lill-familji

- Minn din is-sena ġenituri ta' tfal taħt it-18-il sena jew taħt il-21 sena li għadhom qed jistudjaw qed jibbenefikaw minn *tax band* speċjali magħrufa bħala komputazzjoni tal-ġenituri. Minn din is-sena 55,000 ġenitur qed jiffrankaw sa €840 fis-sena tnaqqis fl-*income tax*.

- Sew jekk inti għandek il-kustodja jew qed tħallas manteniment għat-tfal tiegħek inti tista' tibbenefika minn rata speċjali fuq it-taxxa tad-dħul tiegħek....Spjegazzjoni qed tingħata aktar 'il quddiem f'dan il-fuljett!

- 'Il fuq minn 4,000 familja qed inaqqsu sa massimu ta' €1,600 mid-dħul taxxabbli tagħhom kull sena għax jibagħtu lit-tfal tagħhom fi skola privata.

- Aktar minn 1,000 familja fis-sena qed igawdu minn tnaqqis ta' €100 mid-dħul taxxabbli għax it-tfal tagħhom jipparteċipaw f'attività sportiva jew kulturali.

- 600 familja fis-sena qed inaqqsu €3,500 mid-dħul taxxabbli tagħhom meta jżommu studenti barranin waqt li jkunu qed jistudjaw f'Malta.

- 2,392 ġenitur qed igawdu minn tnaqqis ta' €1,300 mid-dħul taxxabbli meta jibagħtu lit-tifel jew lit-tifla tagħhom f'*childcare centre*.

- Kull *employer* li jinvesti f'faċilità jew jixtri tagħmir biex jipprovdi servizz ta' *childcare centre* fuq il-post tax-xogħol huwa eliġibbli għal tnaqqis mid-dħul taxxabbli ta' €20,000 biex jagħmel dan.

Nisa u Ommijiet

Għajnuna biex in-nisa jirritornaw jew jibqgħu f'impjieg u fl-istess ħin jiffrankaw it-taxxa

Medja ta' 2,800 omm fis-sena qed igawdu minn tnaqqis fit-taxxa

- Jekk int omm li għadek kif kellek tarbija u trid tkompli taħdem, la darba terġa' tidħol ix-xogħol inti ma tħallasx *income tax* għal mill-anqas sena sħiħa. Int tgawdi minn dan it-tnaqqis għal kull tarbija li jkollok.
- Jekk inti omm u erġajt bdejt taħdem wara nuqqas ta' ħames snin, il-Gvern jagħtik sena ma tħallasx *income tax*.
- Jekk inti *self employed* u għadek kif kellek tarbija, inti tista' tiffranka sa €5,000 f'*income tax*.

Anzjani

Anzjani jtejbu l-livell tal-għajxien tagħhom u jħallsu anqas taxxa

- L-anzjani li jħallsu biex joqgħodu f'dar tal-anzjani jistgħu jnaqqsu €2,500 mid-dħul taxxabbli tagħhom fis-sena. Kull sena aktar minn 1,200 anzjan u anzjana qed igawdu minn dan it-tnaqqis.
- Minn din is-sena, it-tfal tal-anzjani li jkunu qed iħallsu huma biex il-ġenitur jew il-ġenituri tagħhom joqgħodu f'dar tal-anzjani issa jistgħu jnaqqsu sa massimu ta' €5,000 fis-sena mid-dħul taxxabbli tagħhom.
- Il-Gvern neħħa il-VAT fuq il-*private nursing* u l-*home help* offruti mill-privat.

Inizjattivi li bihom int tista' tiffranka t-taxxa

Familji

Rata mnaqqsa ta' taxxa għal min irid jaħdem *part time* ukoll

Dawn kollha qed jibbenefikaw minn rata speċjali ta' *income tax* ta' 15 fil-mija fuq l-ewwel €7,000 tad-dħul tagħhom mill-impjieg *part time:*

- Ħaddiema kollha li jaħdmu *full time* u qed jaħdmu jew jixtiequ jaħdmu *part time;*
- Studenti li jixtiequ jissuplimentaw id-dħul tagħhom;
- Persuni li l-konjuġi tagħhom jaħdem *full time* u huma jaħdmu xogħol *part time;*
- Pensjonanti li jixtiequ jkomplu jaħdmu;
- *Self employed* li ma jħaddmux impjegati.

Barra minn dan it-tnaqqis fl-*income tax*, il-Gvern, permezz tad-Dipartiment tal-VAT, jgħinek ukoll b'dawn l-għotijiet:

- Għotja għal spejjeż marbuta ma' tieġ jew ordinazzjoni saċerdotali sa massimu ta' €1,747;
- Għotja għal spejjeż marbuta ma' funerali sa massimu ta' €1,223;
- Għotja fuq xiri ta' strumenti mużikali sa massimu ta' €465;
- Għotja fuq restawr, konservazzjoni u manutenzjoni ta' binjiet residenzjali privati f'żoni ta' konservazzjoni urbana sa massimu ta' €5,000.

Għal aktar informazzjoni dwar dawn l-għotjiet, u biex tniżżel il-formoli rilevanti, idħol fis-sit **www.finance.gov.mt** u agħżel il-*link* 'Grants' jew ċempel 8007 4407.

Studenti u Żgħażagħ

Żgħażagħ li jħallsu għall-istudju tagħhom jiffrankaw sa €20,000 f'taxxa

- Permezz tal-iskema *Get Qualified*, studenti li jtemmu korsijiet f'istituzzjonijiet edukattivi b'suċċess, u li jkunu ħallsu għal din l-edukazzjoni, qed jibbenefikaw minn tnaqqis mit-taxxa li jlaħħaq sa €10,000 f'sena waħda. Dan l-ammont jitla' sa €20,000 f'każ ta' Dottorat.

S'issa, aktar minn 1,150 persuna gawdew bejniethom f'aktar minn €4.5miljun f'krediti ta' taxxa permezz ta' din l-iskema.

Sidien ta' negozji

Sidien ta' negozju żgħir qed jiffrankaw sa €25,000 f'*income tax*

Sidien ta' kumpaniji żgħar u medji qed jingħataw tnaqqis mill-*income tax* għal investiment kapitali ġdid u l-ħolqien ta' *jobs* ġodda.

- Sidien ta' negozji żgħar f'Malta qed jingħataw tnaqqis mit-taxxa ekwivalenti għal 40 fil-mija tal-investiment li jkunu għamlu biex tejbu n-negozju jew l-operat tagħhom. Dan it-tnaqqis jogħla għal 60 fil-mija għal negozji li joperaw f'Għawdex.

- Jekk kumpanija tagħti donazzjoni jew tipprovdi *scholarships* lil artisti, din il-kumpanija tgawdi minn tnaqqis mid-dħul taxxabbli tagħha sa massimu ta' €18,600 fis-sena.

- Jekk il-kumpanija tiegħek tinvesti f'riċerka industrijali jew tidħol fi spejjeż relatati mal-iżvilupp ta' materja kreattiva inti tista' tibbenefika minn tnaqqis f'*income tax* ta' 60 fil-mija tal-investiment.

- Jekk *employer* iħallas spejjeż sabiex il-post tax-xogħol isir aktar aċċessibbli għall-impjegati bi bżonnijiet speċjali dan jingħata tnaqqis mid-dħul taxxabbli sa massimu ta' €20,000.

- Tnaqqis mid-dħul taxxabbli sa massimu ta' €60,000 jingħata lil kumpaniji li jagħtu donazzjoni ta' flus lil xi atleta jew federazzjoni sportiva li tieħu sehem f'avveniment sportiv.

Tnaqqis fl-*income tax* għal kulħadd

Għal tliet snin wara xulxin, fl-2007, fl-2008 u fl-2009, il-Gvern naqqaslek l-*income tax*. B'anqas ħlas ta' *income tax* int jibqagħlek aktar flus f'idejk. Għal min jagħmel komputazzjoni singola qed jiffranka sa €1,050 f'*income tax* fis-sena. Min jagħmel komputazzjoni konġunta qed jiffranka sa €1,575 fis-sena.

Komputazzjoni Singola

Dħul	Tnaqqis fit-Taxxa *budget* 2007	Tnaqqis fit-Taxxa *budget* 2008	Tnaqqis fit-Taxxa *budget* 2009	Total ta' tnaqqis fl-*income tax* fi 3 snin
€	€	€	€	€
8,150	52	87	0	139
8,500	52	87	53	192
9,500	52	87	53	192
10,500	99	87	53	239
11,500	149	87	53	289
12,500	242	87	53	382
13,500	274	155	53	482
14,500	300	205	103	608
15,500	350	205	103	658
16,500	361	283	103	747
17,500	361	383	103	847
18,500	361	483	103	947
19,500	361	533	153	1,047
20,500	361	533	153	1,047

Komputazzjoni Konġunta

Dħul	Tnaqqis fit-Taxxa *budget* 2007	Tnaqqis fit-Taxxa *budget* 2008	Tnaqqis fit-Taxxa *budget* 2009	Total ta' tnaqqis f'*income tax* fi 3 snin
€	€	€	€	€
11,400	70	138	0	208
12,000	70	138	75	283
13,000	70	138	75	283
14,000	71	138	75	284
15,000	121	138	75	334
16,000	171	138	75	384
17,000	226	138	75	439
18,000	326	138	75	539
19,000	390	174	75	639
20,000	400	274	75	749
21,000	450	324	125	899
22,000	500	324	145	969
23,000	550	324	145	1,019
24,000	565	395	145	1,105
25,000	565	495	145	1,205
26,000	565	595	145	1,305
27,000	565	695	145	1,405
28,000	565	795	145	1,505
29,000	565	795	215	1,575
30,000	565	795	215	1,575

Rata ta' *single*	
Dħul (€)	**Rata (%)**
0-8,500	0
8,501- 14,500	15
14,501-19,500	25
19,501- 'il fuq	35

Rata tal-miżżewġin	
Dħul (€)	**Rata (%)**
0-11,900	0
11,901- 21,200	15
21,201- 28,700	25
28,701 -'il fuq	35

Eżempju: Dan ifisser jekk intom miżżewġin, hu kemm hu d-dħul tagħkom ma tħallsux ebda taxxa fuq l-ewwel €11,900, filwaqt li fuq il-parti tad-dħul bejn €11,901 u €21,200 tħallsu rata ta' 15 fil-mija. Bejn €21,201 u €28,700 tapplika rata ta' 25 fil-mija u minn €28,701- 'il fuq titħallas rata ta' 35 fil-mija.

Ġenituri li jaħdmu t-tnejn u li qed irabbu t-tfal jiffrankaw sa €840 fis-sena fit-tnaqqis fl-*income tax*.

Minn din is-sena, il-Gvern reġa' naqqas l-*income tax* għall-ġenituri li jaħdmu. Jekk int missier jew omm li taħdem u tikkwalifika għal dan it-tnaqqis qed tiffranka sa €420 oħra fis-sena. B'hekk bit-tnaqqis fl-*income tax* li sar fl-erba' *budgets* int qed tgawdi minn tnaqqis ta' kważi €1,500 fis-sena. L-istess tagħmel martek jew żewġek – tnaqqis ta' €1,500 oħra. Dan it-tnaqqis fl-*income tax* jissarraf fi dħul akbar għalikom.

Dan it-tnaqqis fl-*income tax* jgħodd għall-ġenituri li jaħdmu t-tnejn jew li għandhom il-kustodja tat-tfal jew iħallsu l-manteniment.

B'hekk il-Gvern qed ikompli jinkoraġġixxi kemm lir-raġel kif ukoll lill-mara biex ikunu attivi fid-dinja tax-xogħol u fl-istess waqt permezz ta' dan itejbu l-livell ta' għajxien tagħhom. Din l-inizjattiva ta' tnaqqis fl-*income tax* għall-ġenituri tkompli żżid ukoll mal-għajnuna li l-Gvern qed jagħti sabiex jinċentiva l-mara sabiex tirritorna fid-dinja tax-xogħol.

Rata tal-ġenituri	
Dħul (€)	**Rata (%)**
0- 9,300	0
9,301 - 15,800	15
15,801 - 21,200	25
21,201 - 'il fuq	35

Minn din is-sena l-ġenituri jistgħu jibbenefikaw minn rata speċjali magħrufa bħala komputazzjoni ġenitur. Tista' tikkalkula t-tnaqqis fit-taxxa tiegħek billi tidħol fuq www. budget2012.com.mt

Dħul individwali	Ħlas ta' taxxa preżenti (Komputazzjoni Singola)	Ħlas ta' taxxa preżenti (Komputazzjoni Ġenitur)	Tnaqqis fl-*income tax* għal kull persuna
€	€	€	€
9000	75	-	-75
9250	112	-	-112
9300	120	-	-120
9500	150	30	-120
10,000	225	105	-120
12,500	600	480	-120
15,000	1025	855	-170
17,500	1650	1400	-250
20,000	2324	2025	-299
21,200	2744	2324	-420

Aktar tnaqqis fl-*income tax* għall-ġenituri li jibgħatu t-tfal f'*childcare centres* u skejjel privati

Biex ikompli jiffaċilita sehem aktar attiv tal-mara fid-dinja tax-xogħol u jara li t-tfal Maltin u Għawdxin jingħataw il-ħarsien li jistħoqqilhom, il-Gvern implimenta inizjattivi li jiffaċilitaw l-użu ta' *childcare centres*.

- Ġenituri li jibagħtu t-tifel jew it-tifla tagħhom f'*childcare centre* inaqqsu massimu ta' €1,300 kull sena mid-dħul taxxabbli tagħhom.

- Jista' jagħti l-każ li l-*employer* tiegħek iħallaslek il-miżata tat-tfal li jattendu *childcare centre*. F'dan il-każ is-somma mħallsa mill-*employer* tiegħek hija klassifikata bħala *fringe benefit* u normalment int mistenni li tħallas *income tax* fuq dak l-ammont. Permezz tal-inizjattiva mħabbra mill-Gvern, int issa qed tiġi eżentat milli tħallas *income tax* fuq l-ammont ta' flus li l-*employer* tiegħek qiegħed iħallas f'miżati għaċ-*childcare centres* li jattendu uliedek.

Tiżdied l-għajnuna lill-ġenituri li jibagħtu t-tfal fi skejjel privati bi tnaqqis fl-income tax

Tiżdied l-għajnuna lill-ġenituri li jibagħtu t-tfal fi skejjel privati bi tnaqqis fl-income tax

	Ammont imnaqqas mid-dhul taxxabbli		
	2010	2011	2012
Childcare	€1,000	€1,000	€1,300
Kindergarten	€1,000	€1,200	€1,300
Primarja	€1,000	€1,200	€1,600
Sekondarja	€1,400	€1,600	€2,300

Il-Gvern qed jagħti tnaqqis mid-dħul taxxabbli sa massimu ta' €20,000 lil kull *employer* li jixtieq jinvesti f'facilità jew jixtri tagħmir biex jipprovdi servizz ta' *childcare centre* fuq il-post tax-xogħol u b'hekk il-ħaddiema jkunu jistgħu jserħu moħħhom li t-tfal tagħhom qed ikunu mħarsa.

Rati mnaqqsa għal min jaħdem *part time* wkoll

Bil-miżuri mħabbra mill-Gvern int tista' taħdem *part time,* taqla' aktar flus – u fl-istess ħin tħallas ferm inqas *income tax.* Din hija miżura biex tinċentiva x-xogħol u tgħinek iddaħħal aktar flus għalik u għall-familja tiegħek. Min jibbenefika minn din l-iskema?

- Kull min għandu impjieg *full time* u ddeċieda li jibda jaħdem *part time;*
- Pensjonanti li jħossuhom tajbin biżżejjed biex jibqgħu jaħdmu;
- Studenti li jixtiequ jissuplimentaw id-dħul mill-istipendju tagħhom;
- Ommijiet jew missirijiet li l-konjuġi tagħhom jaħdem *full time* u jixtiequ jappoġġjaw il-familja permezz ta' dħul minn xogħol *part time.*
- Dawk li x-xogħol *part time* jkun fuq bażi ta' *self employed* u li l-attività tkun reġistrata għall-VAT, ma jħaddmux impjegati magħhom u jżommu l-*accounts* tagħhom b'mod serju.

Iva, dawn kollha jistgħu jibbenefikaw minn rata speċjali ta' *income tax* ta' 15 fil-mija biss. Ir-rata ta' 15 fil-mija tapplika biss għall-ewwel €7,000 ta' dħul, il-kumplament jiġi ntaxxat b'mod normali.

Eżempju ta' kif int tista' tiffranka l-*income tax* meta taħdem *part time:*

Claire hija studenta u taħdem bħala *waitress* fuq bażi *part time* u taqla' €8,000 fis-sena. B'rata speċjali ta' 15 fil-mija hi tħallas €1,050 *income tax* fuq l-ewwel €7,000 u €250 jiġifieri 25 fil-mija fuq il-kumplament tal-€1,000.

B'hekk hi tħallas total ta' €1,300 f'*income tax* minflok €2,000 kieku d-dħul tagħha kien jinħadem mingħajr din ir-rata speċjali.
B'hekk.... Claire tiffranka €700 fis-sena!

Nisa u ommijiet li jirritornaw għax-xogħol jibbenefikaw minn tnaqqis sostanzjali fl-*income tax*.

Illum aktar tfajliet qed ikomplu bl-istudji tagħhom. Il-Gvern qiegħed jgħin lin-nisa u lill-ommijiet li jiddeċiedu li jibqgħu f'impjieg sabiex ikunu jistgħu jagħmlu dan. B'hekk ikomplu jiżviluppaw il-karriera filwaqt li jsibu bilanċ bejn il-karriera u l-familja. Il-Gvern ħabbar numru ta' inizjattivi sabiex jinċentiva l-mara b'mod sostanzjali sabiex tinvesti fil-karriera tagħha u fl-istess waqt jinkoraġġixxi sehem aktar attiv tan-nisa fid-dinja tax-xogħol.

Għaldaqstant:

- Jekk inti mara li qed tirritorna lura lejn ix-xogħol wara nuqqas ta' 5 snin u fil-passat ħdimt aktar minn 24 xahar konsekuttivi u m'għandekx tfal taħt is-16-il sena, inti tista' tibbenefika minn €2,000 li jitnaqqsulek mill-*income tax* f'sena waħda jew fuq sentejn.
- Jekk int omm li qed tirritorna għax-xogħol wara nuqqas ta' 5 snin u għandek tfal taħt is-16-il sena, int tista' tibbenefika minn tnaqqis ta' €2,000 f'*income tax* fuq kull wild taħt is-16-il sena. Allura, jekk per eżempju għandek tlett itfal b'età ta' inqas minn 16-il-sena, inti tibbenefika minn tnaqqis ta' €6,000 f'*income tax* fuq medda ta' 4 snin (għax tieħu n-numru ta' tfal + 1), basta li t-tnaqqis ma jaqbiżx €2,000 f'kull sena.
- Jekk int għadek kif kellek tarbija u tixtieq terġa' tibda taħdem, int tista' tirritorna għax-xogħol u tagħżel li ma tħallasx *income tax* fuq l-impjieg għal sena sħiħa.
- Jekk għadek kif kellek tarbija u inti ***self employed*** int tista' tiffranka sa €5,000 f'*income tax.*

It-tnaqqis fl-*income tax* tieħdu wkoll jekk mara taħdem *part time.*

Eżempju ta' mara li se tirritorna għax-xogħol u fl-istess waqt tibbenefika minn tnaqqis sostanzjali fl-*income tax:*

Carmen għandha żewġt ulied: Andrea ta' 15-il-sena u Kristina li għandha 12-il-sena. Fl-2008 Carmen iddeċidiet li tirritorna għax-xogħol - hi kienet ilha nieqsa għal 6 snin mill-post tax-xogħol.

Fis-sena 2008 it-taxxa fuq id-dħul tagħha kienet ta' €1,000, fl-2009 kienet ta' €1,400 filwaqt li t-taxxa għas-sena 2010 kienet ta' €1,800. F'dan il-każ Carmen hija intitolata għal tnaqqis fit-taxxa ta' €4,000 mifruxa fuq 3 snin (numru ta' tfal 2 + 1).

Fl-ewwel sena, 2008, għalkemm it-taxxa fuq id-dħul dovuta minnha suppost kellha tkun ta' €1,000, Carmen ma ħallset ebda taxxa. L-istess fl-2009, għalkemm it-taxxa suppost kienet ta' €1,400 hi reġgħet ma ħallset ebda taxxa.

Fl-2010 Carmen ħallset biss €200 f'taxxa dovuta (€1,800 neqsin €1,600), hekk kif il-Gvern ta tnaqqis ta' €1,600 (€4,000 neqsin €2,400, li huwa t-tnaqqis diġà meħud fl-2008 u fl-2009) fit-tielet sena minn meta reġgħet daħlet għax-xogħol.

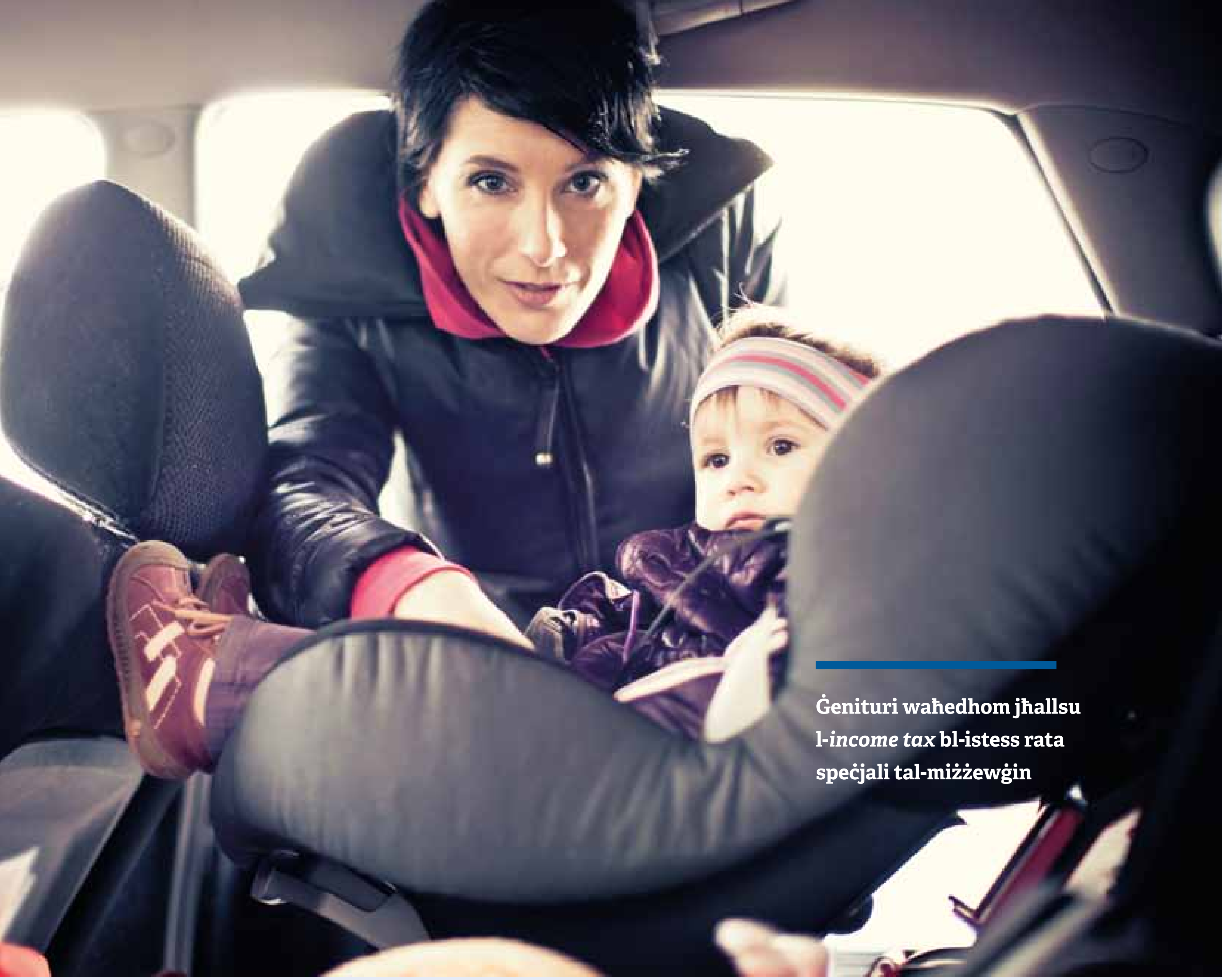

Ġenituri waħedhom jħallsu l-*income tax* bl-istess rata speċjali tal-miżżewġin

Sabiex jgħin lil dawk li jkunu qed irabbu t-tfal waħedhom, il-Gvern emenda l-liġi tat-taxxa biex l-*income tax* ma titħallasx b'komputazzjoni separata, iżda bl-istess rata speċjali tal-miżżewġin.

Biex tikkwalifika għal dan il-benefiċċju trid:

- It-tifel jew tifla li tkun qed tmantni m'għandhomx dħul ta' aktar minn €2,400 fis sena taħt isimhom;
- It-tifel jew tifla ma tkunx għalqet is-16-il sena (jekk hu jew hi tkun *full time* tistudja f'xi università, kulleġġ jew istituzzjoni edukattiv ieħor, din l-iskema tibqa' tapplika sakemm it-tifel jew t-tifla jagħlqu 21 sena);
- Tkun rikonoxxut bħala intitolat/a biex tirċievi ċ-*childrens' allowance;*
- Ma tkunx irċevejt manteniment għal dak it-tifel jew tifla mill-ġenitur l-ieħor;
- Ma toqgħodx fl-istess dar mal-ġenitur l-ieħor ta' dik it-tifel jew tifla.

Tnaqqis fl-*income tax* għal familji li jżommu studenti barranin

It-tnaqqis mid-dħul taxxabbli fl-*income tax* lil kull familja li qed iżżomm studenti barranin li jkunu qed jistudjaw f'Malta żdied għal €3,500.

Investi fl-edukazzjoni... u franka l-*income tax*

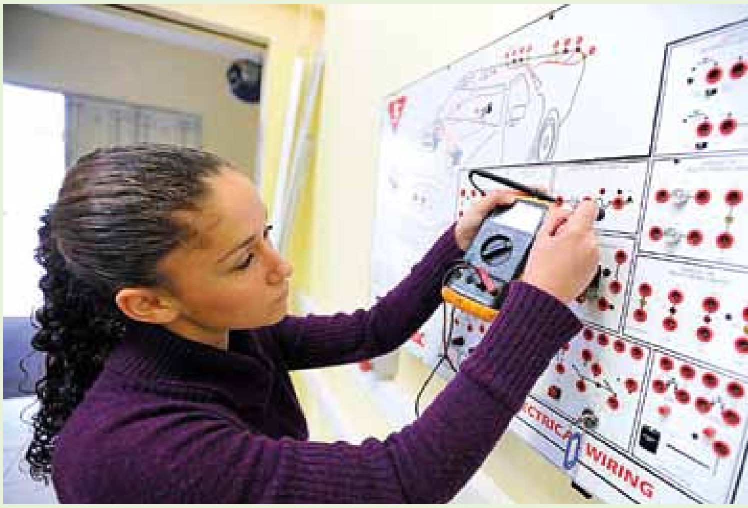

Il-Gvern iqis l-edukazzjoni ta' uliedek bħala sisien mill-aktar importanti għall-ġejjieni tat-tfal. Minbarra t-titjib fl-infrastruttura u t-tagħmir tal-ogħla kwalità fl-iskejjel madwar Malta u Għawdex, il-Gvern qed joffri numru ta' inċentivi finanzjarji. Permezz tal-inizjattivi mħabbra mill-Gvern, kull min jinvesti fl-edukazzjoni tiegħu jew ta' uliedu issa jħallas inqas *income tax.*

Kont taf li jekk għandek tfal li jirċievu l-edukazzjoni tagħhom f'*kindergarten* jew skola privata inti tista' tibbenefika minn tnaqqis sostanzjali mill-miżata tagħhom?

- Jekk it-tifel jew tifla tattendi skola sekondarja privata inti tista' tnaqqas €2,300 mid-dħul taxxabbli.
- Jekk inti tibgħat lit-tifel jew tifla tiegħek fi skola primarja inti tista' tnaqqas sa €1,600.

Tibgħat it-tifel jew tifla tiegħek fi skola privata? Tista' tnaqqas sa €2,300 mid-dħul taxxabbli tiegħek.

Jekk qed tħallas biex itejjeb il-kwalifiki tiegħek, fosthom permezz ta' edukazzjoni terzjarja, int tista' tnaqqas sa €20,000 mill-kont tat-taxxa tiegħek.

Kont taf li permezz tal-iskema *Get Qualified* il-Gvern qed joffri tnaqqis sostanzjali fl-income tax għal dawk li qed iħallsu sabiex jistudjaw u jirnexxilhom jiksbu kwalifika minn istituzzjoni edukattiva?

Studenti li jtemmu l-istudji tagħhom minn istituzzjoni edukattiva rikonoxxuta kemm f'Malta jew barra jistgħu jingħataw tnaqqis mid-dħul taxxabbli sa massimu ta' €20,000.

L-istudju jrid ikun sar wara l-1 ta' Jannar 2010 u t-tnaqqis jingħata wara li jintemmu l-istudji b'suċċess. Inti għandek tapplika sa 12-il xahar minn meta tibda l-kors. L-iskema attwali għandha sal-31 ta' Diċembru 2013.

Qed tħallas biex takkwista *degree* jew diploma minn Università privata? Taf li tista' tiffranka t-taxxa?

Investi f'uliedek bl-isport u l-kultura u ffranka l-*income tax*

Jekk kumpanija tagħmel donazzjoni favur l-isport jew kultura, din il-kumpanija tista' tinghata tnaqqis mid-dħul taxxabbli sa massimu ta' €60,000 fis-sena.

Il-Gvern iqis l-isport u l-kultura bħala element importanti fl-edukazzjoni u l-iżvilupp ta' kull tifel u tifla u għalhekk ħabbar inizjattivi favur min jipprattika l-isports. B'aktar attività sportiva t-tfal jikbru b'saħħithom.

- Jekk inti għandek tfal taħt is-16-il sena li jattendu attivitajiet sportivi, għal kull tifel jew tifla il-Gvern qed inaqqaslek €100 fis-sena mid-dħul taxxabbli fl-*income tax.*

- Jekk kumpanija tagħti donazzjoni ta' flus lil xi atleta jew federazzjoni sportiva li tieħu sehem f'avveniment sportiv nazzjonali jew internazzjonali issa tista' tibbenefika minn tnaqqis sa massimu ta' €60,000 fis-sena.

Investi f'uliedek billi tibgħathom għal tagħlim kulturali u kreattiv, u tħallas anqas *income tax*

- Jekk inti għandek tfal taħt is-16-il sena li jattendu tagħlim kulturali jew kreattiv, għal kull tifel jew tifla l-Gvern qed inaqqaslek €100 fis-sena mid-dħul taxxabbli fl-*income tax.*

Agħti donazzjoni għal skop ta' kultura... u tħallas inqas taxxa

Jekk kumpanija tagħti donazzjoni ta' flus lill-Fond għall-Arti jew lil xi organizzazzjoni kulturali li ma jkollhiex skop ta' profit, jingħatalha tnaqqis sa massimu ta' €50,000 fis-sena.

- Jekk il-kumpanija tiegħek tagħti donazzjoni ta' flus jew tipprovdi *scholarships* lil artisti, issa din il-kumpanija tista' tgawdi minn tnaqqis sa massimu ta' €18,600 fis-sena.

Koppja anzjana li jħallsu biex jgħixu f'dar tal-anzjani issa jistgħu jnaqqsu sa €5,000 mid-dħul taxxabbli

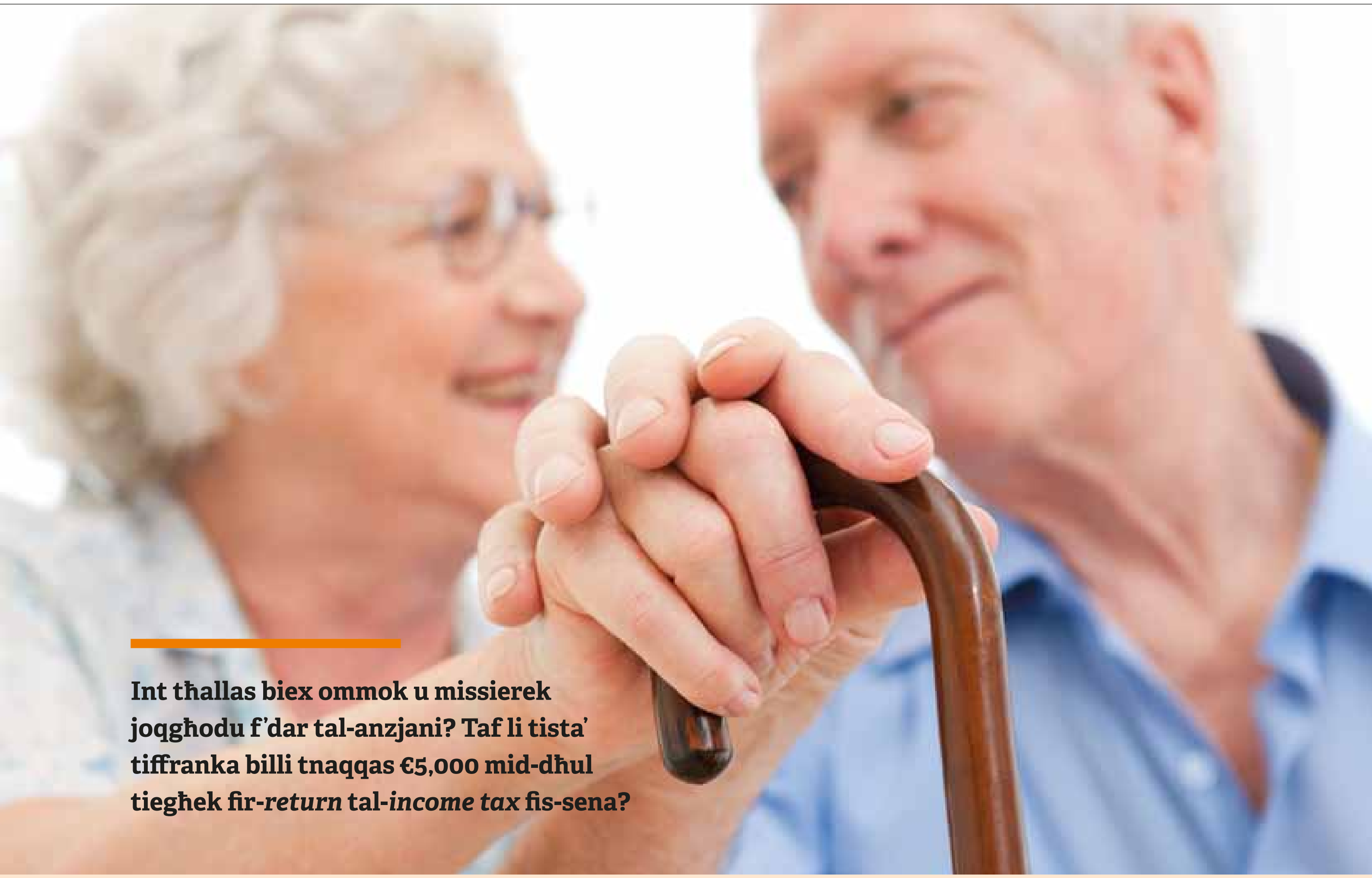

Int tħallas biex ommok u missierek joqgħodu f'dar tal-anzjani? Taf li tista' tiffranka billi tnaqqas €5,000 mid-dħul tiegħek fir-*return* tal-*income tax* fis-sena?

Kont taf li l-anzjani li jħallsu biex jgħixu f'dar tal-anzjani issa jistgħu jiffrankaw il-flus bi tnaqqis f'*income tax*? Dan jgħodd ukoll għal dawk l-ulied li jħallsu biex il-ġenituri tagħhom jgħixu f'dar tal-anzjani:

- Int anzjan u tħallas biex toqgħod f'dar tal-anzjani? Int tista' tibbenefika billi tnaqqas €2,500 fis-sena mid-dħul taxxabbli fir-*return* tal-*income tax;*
- Intom koppja anzjana u tħallsu biex toqgħodu f'dar tal-anzjani? Intom tistgħu tnaqqsu sa €5,000 mid-dħul taxxabbli;
- Int tħallas biex missierek u ommok jgħixu f'dar tal-anzjani? Int tista' tnaqqas sa €5,000 mid-dħul taxxabbli kull sena.

Minn din is-sena tneħħiet ukoll il-VAT fuq servizzi ta' *private nursing* u *home help.*

Kont taf li sa issa aktar minn 1,500 negozju żgħir f'Malta u Għawdex diġà frankaw sa €25,000 kull wieħed f'*income tax*?

Is-sidien ħallsu anqas *income tax* għaliex investew fin-negozju jew żiedu l-impjegati. Int ukoll tista' tiffranka.

In-negozji żgħar u medji huma s-sinsla tal-ekonomija Maltija u huwa għalhekk li f'dawn l-aħħar snin il-Gvern investa bil-qawwi biex jinċentiva l-operat tagħhom. Il-Gvern ħabbar bosta inizjattivi u inċentivi li wasslu biex ħafna negozji f'Malta ffrankaw u għadhom qed jiffrankaw ħafna flus f'*income tax*.

Fost dawn l-inċentivi nsibu:

- **Investi fin-negozju u ffranka l-*income tax***
  Kreditu ta' taxxa għal investiment kapitali ġdid u l-ħolqien ta' impjiegi ġodda. Dan il-benefiċċju japplika għal negozji impenjati fil-manifattura, l-iżvilupp tal-*IT*, *call centres*, l-industrija tal-farmaċewtika, il-bijoteknoloġija, l-industrija tal-*films* u dik awdjo-viżiva.

- **Iffranka €25,000 f'*income tax* permezz tal-Microinvest**
  Permezz tal-programm Microinvest, is-*self employed* u dawk in-negozji żgħar li jimpjegaw inqas minn 10 impjegati jingħataw tnaqqis ta' taxxa ta' 40 fil-mija tal-ispejjeż li jsiru minn dawn in-negozji fuq makkinarju ġdid, teknoloġija innovativa u pagi tal-impjegati sa massimu ta' €25,000. Fil-każ ta' intrapriżi li huma bbażati f'Għawdex it-tnaqqis jitla` għal 60 fil-mija.

- **Investi f'riċerka industrijali u tibbenefika minn tnaqqis fl-*income tax***
  Il-Gvern nieda wkoll għajnuna fiskali għas-settur tar-riċerka u l-iżvilupp permezz ta' tnaqqis fl-*income tax* għall-ispejjeż li jsiru f'proġetti ta' riċerka, inkluż il-pagi tal-ħaddiema, xiri ta' apparat u materjal, u tagħrif teknoloġiku.

- **Kreditu ta' taxxa lill-intrapriżi żgħar u medji fl-industrija kreattiva**
  Bil-għan li jkompli jsaħħaħ il-kultura ta' kreattività f'Malta, il-Gvern nieda l-iskema *Create*, li permezz tagħha l-Gvern qed joffri tnaqqis fit-taxxa ekwivalenti għal 60 fil-mija tal-investiment lil dawk in-negozji jew individwi *self employed* li jidħlu fi spejjeż relatati mal-iżvilupp jew pubblikazzjoni ta' xogħol kreattiv.

Għal aktar informazzjoni dwar dawn l-iskemi għan-negozju ċempel lil Business First fuq Linja 144.

Tnaqqis fl-*income tax* għal negozji li jagħmlu l-post tax-xogħol aktar aċċessibbli għal impjegati bi bżonnijiet speċjali

- Jekk tmexxi negozju u tagħmel spejjeż sabiex tagħmel l-istabiliment tiegħek jew il-post tax-xogħol aktar aċċessibbli għall-impjegati tiegħek bi bżonnijiet speċjali jingħatalek tnaqqis mid-dħul tiegħek għall-ispejjeż li inti tkun għamilt sa massimu ta' €20,000.

Sa issa aktar minn 1,500 sid ta' negozju ibbenefika minn tnaqqis fl-*income tax* sa €25,000 kull wieħed. L-iskema għadha miftuħa.

Għal aktar informazzjoni dwar
l-inizjattivi li jinsabu f'dan il-fuljett

ċempel – 2296 2296
freephone – 8007 2297

jew ibgħat email fuq
taxpayerservice.ird@gov.mt

www.ird.gov.mt

Sakemm mhux speċifikat mod ieħor f'dan il-fuljett.

Il-benefiċċji kollha ta' tnaqqis mit-taxxa msemmija f'dan il-fuljett tista' tgawdi minnhom billi tehmeż il-formola rilevanti mar-*return* tat-taxxa tiegħek.
Għal aktar informazzjoni żur **www.ird.gov.mt**

Ministeru tal-Finanzi, l-Ekonomija u Investiment